

2 आचार्यः बिहारीलालशर्मा
“अन्तर्विश्वविद्यालयीय-
योगविज्ञानकेन्द्रस्य” “शासी-
परिषद्” सदस्यः नामितः

प्रधानमन्त्रिणा श्रीमोदिना
प्रसिद्ध-हृद्-रोग विशेषज्ञेण
डॉ. देवी-प्रसाद-शेट्टीवर्येण
लिखितः लेखः “Tying
health to productivity”
इत्येषः प्रकाशितः

हिमसंस्कृतवार्ता: - प्रधानमन्त्रिणा
नरेन्द्रमोदिना भारतस्य स्वास्थ्य-
परिवर्तनस्य वर्धमान-मान्यता राष्ट्रीय-
विकासस्य मुख्यस्तम्भरूपेण प्रकाशिता।
श्रीमोदिना प्रसिद्ध-हृद्-रोग विशेषज्ञेण
डॉ. देवी-प्रसाद-शेट्टीवर्येण लिखितः
लेखः “Tying health to
productivity” इत्येषः प्रकाशितः। तेन
प्रोक्तं यत् आयुष्मान्-भारत-पोषण-
अभियानं स्वच्छ-भारतं इत्येते प्रयासाः
केवलं सार्वजनिक-स्वास्थ्य-परिणामानेव
न परिष्कुर्वन्ति अपितु अर्थव्यवस्थां अपि
दृढीकुर्वन्ति। श्रीमोदिना प्रोक्तं यत्
स्वास्थ्यं अपव्ययः न भवति, अपितु
निवेशः भवति। अस्य प्रभावेण शासनं
समृद्धिः च वर्धते।

भारतस्य आर्थिकशक्तित्वेन
वर्धमान-प्रतिष्ठया सह
सांस्कृतिक-शक्तित्वेनापि
भारतस्य ख्यातिः प्रसरेत् -
राष्ट्रपतिः द्रौपदीमुर्मूः

हिमसंस्कृतवार्ता: - राष्ट्रपतिपदासीना
द्रौपदीमुर्मूः प्रोक्तवती यत् भारतस्य
आर्थिकशक्तित्वेन वर्धमान-प्रतिष्ठया सह
सांस्कृतिक-शक्तित्वेनापि भारतस्य
ख्यातिः प्रसरेत्। एतदर्थं तया सबलं
सामूहिकप्रयासानाम् आवश्यकता
प्रतिपादिता। नवदिल्ल्यां ललितकला-
अकादम्या आयोजिते चतुःषष्ठितमे
राष्ट्रीयकलाप्रदर्शनी-समारोहे भाषमाणा
सा अवदत् यत् कला सांस्कृतिक-
न्यासस्य सम्पन्नतायै संवेदनशील-
समाजस्य निर्माणाय च सशक्त-
साधनमस्ति। सा एतदपि प्रोक्तवती यत्
भारतीयकला निरन्तरं विकसति।

3 केन्द्रशासितं प्रदेशं लद्दाखं
पूर्णराज्यस्य आग्रहं कुर्वन्
छात्रविरोधस्य संघर्षे चत्वारः जनाः
मृताः, ७२ जनाः घातिताः

केन्द्रीय-मन्त्रिमण्डलेन पञ्चनवति-सहस्रकोटि-
रुप्यकाणां षड्प्रस्तावेभ्यः अनुमतिः प्रदत्ता

हिमसंस्कृतवार्ता: - केन्द्रीय-
मन्त्रिमण्डलेन पञ्चनवति-
सहस्रकोटिरुप्यकाणां षड्प्रस्तावेभ्यः
अनुमतिः प्रदत्ता। केन्द्रीय-मन्त्रिमण्डलेन
भारतस्य जलपोत-निर्माणं सामुद्रिक-
पारिस्थितिकीतन्त्रञ्च पुनर्जीवयितुं
पञ्चविंशत्युत्तर-सप्तशताधिक
एकोनसप्तति-कोटिरुप्यकाणां आर्थिक-
सम्पुटः अनुमोदितः। नवदेहल्यां
सञ्चारमाध्यमिकान् विज्ञापयन्

4 शास्त्राणामुद्दिष्टमेतत् यत्
बहिर्जगतः विषये या रुचिः
अस्माकं तां नाशयित्वा मनसः
आत्मनि स्थिरीकरणम्।

केन्द्रीयसूचना-प्रसारणमन्त्री
अश्विनिवैष्णवः प्रोक्तवान् यत् अद्यतनीये
मन्त्रिमण्डलीयोपवेशने स्वीकृताः निर्णयाः
विविध-क्षेत्राणि व्याप्नुवन्ति।
श्रीवैष्णवेन प्रोक्तं यत् भारतस्य समुद्रिक-
पारिस्थितिकीतन्त्रं पुनर्जीवयितुम् अयं
सम्पुटः चतुस्तम्भात्मकं दृष्टिकोणं
प्रकाशयति। तेषु स्वदेशीयक्षमतायाः
दृढीकरणम्, दीर्घकालिकवित्तपोषणे
परिष्कारः, ग्रीनफील्ड-ब्राउनफील्डक्षेत्रयोः
विकासः इत्येते विषयाः अन्तर्भवन्ति।
सर्वकारेण दश-दशमलव-एकनवति-
लक्ष-रेलकर्मचारिभ्यः पञ्चषष्ठ्यधिक-
ष्टशतोत्तर-कोट्यधिक-रूप्यतोऽप्यधिकं
अष्टसप्तति-दिवसाधारितं उत्पादकता-सह
वेतनमपि अनुमोदितम्। मन्त्रिमण्डलेन
देशे स्नातक-चिकित्सा शिक्षाक्षमतायाः
विस्ताराय अपि सहमतिः प्रकटिता।

विदेशमन्त्रिणा डॉ०एस. जयशङ्करेण न्यूयॉर्क-नगरे
वैश्विकदक्षिणदेशानां उच्चस्तरीयसभायाः आध्यक्षं विहितम्
सहैव विद्यमान-मञ्चानां सदुपयोगाय अपि आह्वानं कृतम्

विद्यमान-मञ्चानां सदुपयोगाय आह्वानं
कृतम्। तेन संयुक्तराष्ट्र सम्मले बहुपक्षवादे
च परिष्कारार्थं कश्चन प्रस्तावोऽपि
उपस्थापितः। एकस्मिन् सामाजिक
सञ्चालीय-सन्देशे डॉ० जयशङ्करः
प्रोक्तवान् यत् सम्मेलनावधौ सः
सिङ्गापुरस्य विदेशमन्त्रिणा विवियन-
बालकृष्णन् सेंट-लूसियायाः
विदेशमन्त्रिणा अल्वा-वैष्टिस्ट,
सोमालियायाः विदेशमन्त्रिणा
अब्दिसलाम्-अली इत्येतैः सह
मिलितवान्। स्वीयेन उच्च समकक्षेण
डेविड-वैन-वील इत्यनेन सहापि असौ
संवादं साधितवान्। तत्र तावत् यूरोपीय
रणनीतिकस्थितेः विषये भारतस्य
दृष्टिकोणस्य च विषये गम्भीरचर्चा
समभवत्।

भारत-अमेरिकादेशौ नाभिकीय-ऊर्जा-क्षेत्रे सहकारि-
योजनायाः निर्माणं कर्तुं शक्नुवन्ति - पीयूष गोयलः

हिमसंस्कृतवार्ता: - केन्द्रीय-वाणिज्योद्योग-मन्त्रिणा पीयूषगोयलेन प्रोक्तं यत् भारतं
आगामिपञ्चवर्षेषु स्वच्छ-ऊर्जायाः विस्ताराय उत्कृष्टस्थितिं समासादयति। न्यूयॉर्क-नगरे
आयोजितं यूएस-इंडिया-स्ट्रैटेजिक पार्टनरशिप-फोरम इत्येते सम्बोधयता श्रीगोयलेन
प्रोक्तं यत् सर्वकारः स्वच्छ-ऊर्जाक्षमतां पञ्चाशत्यधिक-द्विशतं गीगावाटपरिमितात्
पञ्चाशत्यधिक पञ्चशतं गीगावाटमितं यावत् वृद्धिं कर्तुम् इच्छति। तेन प्रोक्तं यत्
भारतदेशः आगामि-वर्षेषु ऊर्जा उत्पादनानां व्यापारं अमेरिकादेशेन सह वर्धयितुं
इच्छति। श्रीगोयलः उक्तवान् यत् भारत-अमेरिकादेशौ नाभिकीय-ऊर्जा-क्षेत्रे सहकारि-
योजनायाः निर्माणं कर्तुं शक्नुवन्ति।

सुभाषितम्

शरणागतदीनार्तं
परित्रापपरायणे।
सर्वस्यातिहरे देवि
नारायणि नमोऽस्तु ते॥

अर्थात्- शरणं मे आणु हुए दीनो
एवं पीडितों की रक्षा में संलग्न
रहने वाली तथा सबकी पीड़ा दूर
करनेवाली नारायणी देवी! तुम्हें
नमस्कार है।

प्रतिदिनं नवीनतमं
हिमसंस्कृतवार्ताः
दैनिकवार्तापत्रे प्राप्यर्थं
7876636263
Whatsapp संख्या मध्ये
नमो नमः लिखन्तु

To get the latest
himsanskritvartah
Daily Sanskrit Newspaper
every day, write Hello on
7876636263 Whatsapp

सूचना- हिमसंस्कृतवार्ताः
दैनिकपत्रे व्याकरणात्मक-
अशुद्धिनां कृते सम्बद्धाः
पत्रकाराः लेखकाश्च
उत्तरदायिनः भविष्यन्ति

कार्यालयः
हिमसंस्कृतम् प्रकाशनम्
जसवं कोटला तहसीलपरिसरस्य सम्मुखे
कस्बा कोटला, जिला कांगड़ा हि.प्र.
पत्रव्यवहारसङ्केतः- १७७१११

युव-क्रीडा-मन्त्रालयेन
षड्विंशत्यधिक-द्विसहस्रतम-
वर्षस्य एशियाई-क्रीडा-
स्पर्धायां अन्यासु च स्पर्धासु
क्रीडकानां दलानां च कृते
चयन-मानदण्डाः प्रकाशिताः

हिमसंस्कृतवार्ता: - युव-क्रीडा-
मन्त्रालयेन षड्विंशत्यधिक-
द्विसहस्रतम-वर्षस्य एशियाई-क्रीडा-
स्पर्धायां अन्यासु स्पर्धासु च क्रीडकानां
दलानां च कृते चयन-मानदण्डाः
प्रकाशिताः। अयं निर्णयः पारदर्शी-
न्याययुक्तस्य आधारस्य निर्माणाय
गृहीतः। येन केवलं ते एव क्रीडकाः
चिताः स्युः येषु जयस्य वास्तविक-
संभावना वर्तते। एते मानदण्डाः
अन्ताराष्ट्रिय स्पर्धासु क्रियान्विताः न
भविष्यन्ति।

आचार्य: बिहारीलालशर्मा विश्वविद्यालय- अनुदानायोगेन “अन्तर्विश्वविद्यालयीय-योगविज्ञानकेन्द्रस्य” “शासी- परिषदः” (Governing Council) सदस्यः नामितः
हिमाचल- राजकीय- संस्कृत- शिक्षकपरिषद् अभिनन्दनम् अकरोत्

हिमसंस्कृतवार्ता:- बिलासपुरम्। हिमाचलस्य बिलासपुरजनपदस्य झण्डूताक्षेत्रस्य भदोलग्रामस्य आचार्य बिहारीलालशर्मा यः सम्प्रति वाराणस्यां सम्पूर्णानन्दसंस्कृतविश्वविद्यालयस्य कुलपतिः चास्ति, अमुने एकं महत्त्वपूर्णं राष्ट्रीयं दायित्वं नियोजितम् वर्तते। विश्वविद्यालयानुदानायोगेन (UGC) प्रो. बिहारीलालशर्मा “अन्तर्विश्वविद्यालयीय- योगविज्ञानकेन्द्रस्य” (Inter-University Centre for Yogic Sciences- IUC-YS) “शासीपरिषदः” सदस्यत्वेन अभिषिक्तः। अयं नामनिर्देशः “चतुर्णां कुलपतिनां” श्रेण्यां कृतः। अस्य दायित्वस्य अवधाः तु त्रिवर्षीयः भविष्यति। “अन्तर्विश्वविद्यालयीय- योगविज्ञानकेन्द्रम्” (IUC-YS) २०१८ तमे वर्षे स्थापितम्। अस्य प्रमुखं लक्ष्यं योगशिक्षायाः ज्ञानाधारं सुदृढं कर्तुम्, योगिकविज्ञानक्षेत्रे नूतनानुसन्धानं विकासं च प्रोत्साहयितुं वर्तते। अस्य केन्द्रस्य “शासी-परिषदः” सङ्घटनम् (Governing Council) देशस्य प्रख्यातविद्वद्भिः, विशेषज्ञैः, कुलपतिभिः च संयुक्ता भवति। या विश्वविद्यालयानुदानायोगस्य (UGC) अध्यक्षस्य अधीनं सञ्चाल्यते। आचार्यस्य बिहारीलालशर्मणः “अन्तर्विश्वविद्यालयीय-

योगविज्ञानकेन्द्रस्य शासीपरिषदि चयनं न केवलं सम्पूर्णानन्द- संस्कृतविश्वविद्यालयस्य गौरववर्धनं करोति, अपि तु हिमाचलप्रदेशस्य, विशेषतः बिलासपुरजनपदस्य कृते चापि, एका विशिष्टा उपलब्धिः वर्तते। अस्य दायित्वनियोजनस्य फलस्वरूपं हिमाचलप्रदेशस्य गौरवशालिनी विद्वत्ता, योगपरम्परा, सांस्कृतिकसम्पदा च राष्ट्रियस्तरे अधिका सुदृढा भविष्यति।

ज्ञातव्यं यत् प्रो. बिहारीलालशर्मा संस्कृत- वेद- दर्शन- भारतीयज्ञानपरम्परा इत्येतेषु क्षेत्रेषु विशिष्टं योगदानं दत्तवान्। तस्य शैक्षिकं प्रशासनिकं नेतृत्वं च राष्ट्रीयस्तरे निरन्तरं मान्यते।

हिमसंस्कृतवार्तायाः परिवारपक्षतः अपि अस्यै नियुक्त्यै आचार्यस्य बिहारीलालशर्मणः अभिनन्दनं कृतं वर्धापनं च प्रदत्तम्।

संस्कृतशिक्षकपरिषद् अभिनन्दनम् अकरोत्

हिमाचलराजकीय- संस्कृत- शिक्षक परिषदः संरक्षकः डॉ. मनोजशैलः, प्रदेशाध्यक्षः कमलकान्तः गौतमः, महासचिवः डॉ. अमनदीपः शर्मा, वित्तसचिवः लोकपालः, सङ्घटनमन्त्री ललितः शर्मा अन्ये च सर्वे राज्यस्य एवं जिलानां पदाधिकारिणः अस्यां नियुक्तौ प्रसन्नतां प्रकटितवन्तः अपि च आचार्यवराय बिहारीलालशर्मणे शुभकामनाः अयच्छन्। डॉ. मनोजशैलेन कथितम् यत् आचार्यबिहारीलालशर्मणा संस्कृतक्षेत्रे स्वकीयोपलब्धिना हिमाचलस्य गौरवं वर्धितम्। “अन्तर्विश्वविद्यालयीय- योगविज्ञानकेन्द्रस्य” शासीपरिषदि एषा नियुक्तिः भारतीयज्ञानपरम्परया साकं देवभूमिहिमाचलप्रदेशस्य सनातनापरम्परायाः संवर्धनेऽपि उपयोगी भविता। भदोलग्रामे सम्पूर्णं बिलासपुरजनपदे च अस्य उपलब्धेः कारणेन हर्षणीयवयोः वातावरणं व्याप्यते। स्थानिय- नागरिकैः शिक्षाविद्विज्ञे तस्य चयनं हिमाचलप्रदेशस्य शैक्षिकपरम्परायाः सम्मानम् इति कथितम्।

सुखविन्दरसिंहसुक्खुः देशस्य प्रथमः मुख्यमन्त्री यः हाउस- ऑफ-लॉर्ड्स इत्यत्र सम्बोधितवान्

हिमसंस्कृतवार्ता:- शिमला। मुख्यमन्त्री सुखविन्दरसिंहसुक्खुः लन्दनदेशे हाउस- ऑफ- लॉर्डस- इत्यत्र सम्बोधनं कृत्वा देशस्य प्रथमः मुख्यमन्त्री भूत्वा इतिहासं रचितवान्। मुख्यमन्त्री मंगलवासरे सायं भारत- यूरोपीयव्यापारमञ्चेन आयोजिते विश्वसम्मेलने स्वस्य मुख्यभाषणं कृतवान्। सः वैश्वकनिवेशकान् हिमाचलप्रदेशे स्वच्छऊर्जा, पर्यटनम्, उद्यानिकी, सूचनाप्रौद्योगिकी, स्वास्थ्यसेवाक्षेत्रेषु अवसरान् अन्वेष्टुम् आमन्त्रितवान्। विश्वासस्य सरलतायाः च दृढाधारेण आधारितं निवेशक-अनुकूल-नीतिं प्रकाशयन् सः अवदत् यत् हिमाचलप्रदेशः निवेशस्य आकर्षकं गन्तव्यं वर्तते। राज्यस्य शतप्रतिशतं साक्षरतादरम् अपि सः प्रकाशितवान्। मुख्यमंत्री सुक्खुः अवदत् यत् हिमाचलं प्रत्येकस्मिन् क्रतौ विश्वस्य पर्यटकानां प्रियं गन्तव्यं वैश्वकव्यापारक्रियाकलापानाम् केन्द्रं च रूपेण उद्भूतम् अस्ति। राज्यसर्वकारः “व्यवस्थापरिवर्तनस्य माध्यमेन आत्मनिर्भरं हिमाचलम्” इत्यस्य संकल्पे कार्यं कृत्वा हिमाचलं स्वनिर्भरराज्यं कर्तुं प्रतिबद्धः अस्ति। एतत् केवलं उद्घोषः एव न, अपि तु राज्यस्य जनानां समर्थनेन साकारं क्रियमाणा दृष्टिः अस्ति। सः अवदत् यत् राज्यसर्वकारस्य दूरदर्शीनीतीनां योजनानां च परिणामेण हिमाचलप्रदेशः स्वच्छ- हरित- ऊर्जा, पर्यटनम्, उद्यानकृषिः, सूचना-प्रौद्योगिकी, डाटा-भण्डारणम्, खाद्य-प्रक्रियाकरणम् इत्यादिषु क्षेत्रेषु तीव्रगत्या उन्नतिं कुर्वन् अस्ति। जलविद्युत्- नवीकरणीय- ऊर्जाक्षेत्रेषु हिमाचलं पूर्वमेव देशे अग्रणीभूमिकां निर्वहति। एतेषु क्षेत्रेषु यूरोपीयविशेषज्ञतायाः भारतीयभिलाषाणां च संयोजनेन आधारस्तम्भं प्राप्तुं शक्यते।

मण्डलप्रशासनेन राज्यसर्वकारेण सह एषः विषयः उत्थापितः। मुख्यमन्त्री सुखविन्दरसिंहसुक्खुः मन्त्रिमण्डलसभायां निर्णयं कृतवान् यत् सम्प्रति अप्रयुक्तानि सर्वकारीयभवनानि सम्पूर्णं राज्ये निःशुल्कं उपलब्धानि भविष्यन्ति। एषः महत्त्वपूर्णः सर्वकारीयनिर्णयः न केवलं बिलासपुरमण्डलाय अपितु सम्पूर्णराज्यस्य कृते लाभप्रदः सिद्धः भविष्यति। उपायुक्तेन अस्मिन् विषये अतिरिक्त- उपायुक्तः ओमकान्तठाकुरसहित- विभागीयाधिकारिणां प्रयत्नानां प्रशंसा कृता।

जनपदे आरप्स्यते प्रहारयोजना

सः अवदत् यत् प्रहारयोजना मण्डले अपि कार्यान्विता भवति, यत्र मादकद्रव्यनिवारणं, पुनर्वासः, जागरूकता, हानिनिवारणं, पुनर्समायोजनं च केन्द्रीक्रियते। अस्य प्रयोजनाय अडाणी- फाउण्डेशनपक्षतः ₹४५ लक्षं प्रदास्यते। सः इदमपि अवदत् यत् प्रकाशचन्दबंसलः अधुनेव मादकद्रव्यनिवारणाभियानस्य भागरूपेण पॉइकास्ट् कार्यक्रमं प्रारब्धवान्, यत् मण्डले नूतनं उपक्रमम् अस्ति। उपायुक्तः जिलाप्रशासनं सर्वं सम्भवं समर्थनम् आश्वासितवान्। अस्मिन्नवसरे समित्याः सर्वपदाधिकारिणः सम्बन्धिताः विभागीयाधिकारिणः अपि उपस्थिता अभवन्।

बिलासपुरे 'नशामुक्तभारतम्' इत्यस्य अभियानस्य अन्तर्गतं एकलक्ष-जनाः जागरूकाः- राहुलकुमारः

हिमसंस्कृतवार्ता:- बिलासपुरम्। बिलासपुरस्य उपायुक्तस्य राहुलकुमारस्य अध्यक्षतायां बचतभवने 'नशामुक्तभारतम्' इत्यस्य अभियानस्य अन्तर्गतं जिलास्तरीया समीक्षा सभा अभवत्। मण्डले मादकद्रव्यमुक्तभारतम्- अभियानस्य समीक्षां कुर्वन् उपायुक्तः राहुलकुमारः अवदत् यत् २०२० तमे वर्षे भारतसर्वकारेण देशस्य २७२ मण्डलानि मादकद्रव्यप्रकरणेषु सर्वाधिकं दुर्बलानि इति चिह्नितानि, येषु बिलासपुरमण्डलं २०२३ तमे वर्षे मादकद्रव्यमुक्तभारत-अभियानस्य अन्तर्गतं समावेशितम् अस्ति। अधुनापर्यन्तं शैक्षणिसंस्थानां ग्रामपंचायतानां अन्यासां संस्थानां च सहयोगेन बिलासपुरमण्डले मादकद्रव्यस्य व्यसनस्य विषये प्रायः एकलक्ष जनाः

बोधिताः सन्ति। सः शिक्षा-पुलिस-स्वास्थ्यविभागाः, जिलाप्रशासनं च मिलित्वा एतत् अभियानं अधिकं प्रभावी कर्तुं, तीव्रताम् आनेतुम् च आवश्यकतायां बलं दत्तवान्। सः क्रीडाविभागाय मण्डलस्तरस्य मैराथनधावनस्य आयोजनं कर्तुम् अपि निर्देशं दत्तवान्। सः विभागीय-अधिकारिणां माध्यमेन सूचितवान् यत् “मादक-द्रव्य-मुक्त-भविष्यस्य कृते युनां सशक्तिकरणम्” इति विषये द्विदिवसीय- युव-महोत्सवस्य आयोजनं घुमावीं नगरस्य सर्वकारीय-महाविद्यालये भविष्यति, यस्मिन् युनां कृते संगोष्ठीः अन्ये च क्रियाकलापाः समाविष्टाः भविष्यन्ति। जुखालाक्षेत्रस्य राजकीयमहाविद्यालयं मादकद्रव्यरहितं परिसरं घोषितं भविष्यति इति अपि सः घोषितवान्। उपायुक्तेन सर्वेभ्यः विभागीयाधिकारिभ्यः पंचायतस्तरस्य औषधमुक्तपञ्चायतानां निर्माणार्थं कार्यं कर्तुं निर्देशः दत्तः। सः अवदत् यत् ये पंचायताः स्वं मादकद्रव्यमुक्तं घोषयन्ति तेषां १५ अगस्त, २६ जनवरी इत्यादिषु राष्ट्रिय- उत्सवेषु विशेषरूपेण सम्मानः भविष्यति।

मादकद्रव्यनिवृत्तिकेन्द्रस्य भविष्यति स्थापना
राहुलकुमारः अवदत् यत् बिलासपुरमण्डले शीघ्रमेव मादकद्रव्यनिवृत्तिकेन्द्रस्य स्थापना भविष्यति। व्यसननिवृत्तिकेन्द्राय मध्यहिमालयन- परियोजनायाः भवनस्य चयनं कृतम्। वनविभागेन पूर्वं ₹१,००० रुप्यकाणां मासिकभाटकं निर्धारितम् आसीत्, परन्तु

Dharmshala News- दलाईलामा इत्यनेन सह अमिलत् तिब्बतीप्रधानमन्त्री पेम्पा सेरिंगः

हिमसंस्कृतवार्ता:- धर्मशाला। तिब्बती-निर्वासितप्रधानमन्त्री (सिक्थोङ्ग) पेम्पा सेरिंगः इत्यनेन बुधवासरे मैक्लोङ्गछे दलाईलामा इत्यनेन सह विशेषसमागमः कृतः। समागमे सिक्थोङ्गः दलाईलामा इत्यस्मै १६ तमस्य काशागस्य (मन्त्रिमण्डलस्य) प्रमुखोपलब्धीनां सदैव कृतानां च उपक्रमानां विषये बोधितवान्। सिक्थोङ्ग पेम्पा सेरिंगः इत्यनेन प्रकटितं यत् तिब्बतीप्रशासनं शिक्षापरिष्काराय, सांस्कृतिकविरासतं च संरक्षितुं, अन्ताराष्ट्रीयस्तरस्य तिब्बतीसमुदायस्य स्वरं सुदृढं कर्तुं च निरन्तरं प्रयतते। सः अवदत् यत् एतेषाम् उपक्रमानाम् प्राथमिकोद्देश्यं तिब्बतीसमाजस्य तादात्म्यं परम्पराणां च संरक्षणं, भविष्यत्सततीनां कृते प्रसारणं च अस्ति। दलाईलामा सिक्थोङ्गस्य तस्य दलस्य च प्रयत्नस्य प्रशंसाम् अकरोत् यत् ते न केवलं तिब्बतीसमुदायस्य अपि तु व्यापक-वैश्विक- समुदायस्य कृते अपि प्रेरणाः दास्यन्ति। समागमे दलाईलामा भक्तैः सह अपि मिलितवान्। सः परिवर्तनशीलकाले आधुनिकजीवने बौद्धदर्शनस्य अनुकूलनस्य महत्त्वं बोधितवान्। धर्मः केवलं पुस्तकेषु सैद्धान्तिकज्ञानेषु च सीमितः न भवेत्। व्यवहारिके जीवने अपि तस्य अनुसरणम् आवश्यकम् इत्यपि सः उपदिष्टवान्।

निर्वाचनायोगेन जम्मू-कश्मीर -राज्यसभायाः चत्वारि आसनानां द्विवार्षिक-निर्वाचनं घोषितम्

हिमसंस्कृतवार्ता:- निर्वाचन-आयोगेन जम्मू-कश्मीरराज्यस्य राज्यसभायाः चत्वारि आसनानां द्विवार्षिक-निर्वाचनं घोषितम्। एते सर्वे आसनाः एकविंशधिक द्विसहस्रत्रितं वर्षस्य फ्रवररी मासतः रिक्ताः आसन्। आयोगेन पंजाबराज्यात् राज्यसभायाः एकस्यायाः आसनायाः उपचुनावस्यापि घोषणा कृता। अयं आसनः अस्मिन् वर्षे जुलाईमासे संजीव अरोड़ायाः त्यागपत्रस्य पश्चात् रिक्तः अभवत्। निर्वाचन-सूचना आगामी-मासस्य षड् दिनांके प्रकाशितव्ये। मतदानं मतगणनं च अक्टूबरमासस्य चतुर्विंशतिः दिनांके भविष्यति।

सुपरटाइफून् रागासा इत्यनेन ताइवान- हॉगकाँग-फिलीपीन्स- दक्षिणचीन- देशेषु महती क्षतिः दुरापादिता

हिमसंस्कृतवार्ता:- सुपरटाइफून् रागासा इत्यनेन ताइवान-हॉगकाँग-फिलीपीन्स- दक्षिणचीनदेशेषु महती क्षतिः दुरापादिता। अस्माद्वेतोः ताइवानदेशे चतुर्दशजनाः मृताः अष्टादशजनाः व्रणिताः अभवन्। प्रचण्डवृष्ट्या ताइवान-देशस्य पूर्वी-उत्तरी-दक्षिण-तटीय क्षेत्राणि प्रभावितानि। अनेन लीपीन्स-देशेऽपि चत्वारः जनाः मृताः। दक्षिणचीनदेशे च जन-जीवनं बाधितम्। चीनदेशस्य ग्वांगडोंग प्रान्ते विद्यालयाः, उत्पादनम्, सार्वजनिकपरिवहनम् व्यवसायिक कार्याणि च अवरोहितानि। चीनदेशस्य ऋतु-विभागेन नारङ्ग-सञ्ज्ञेतना प्रसारिता यतः टाइफून् इत्यनेन तीव्रवायुभिः सह तीव्रवृष्टेः संभावनाऽपि वर्तते।

Lahul-Spiti News - "इदं दृश्यम् अत्यन्तं कष्टप्रदम्, कष्टेन अर्जितानि सस्यानि नष्टानि च अभवन्..." -जयरामठाकुरः

हिमसंस्कृतवार्ता:- केलाङ्गम्। विपक्षस्य नेता पूर्वमुख्यमन्त्री जयरामठाकुरः हिमाचलभाजपा सङ्घटनस्य महासचिवसिद्धार्थेन सह द्विदिवसीययात्रायां लाहौल-उपत्यकाम् आगतः। अटल-आन्तर्भौमिकमार्गस्य दक्षिणद्वारं रोहताङ्गस्य आगमनसमये पूर्वविधायकः रविठाकुरः तस्य स्वागतं कृतवान्। सः अवदत् यत् लाहौल-स्पीतिमण्डलम् अपि मेघविस्फोटेन भूखलनेन च भूशं प्रभावितम् अस्ति। सः अवदत् यत् मार्गरोधस्य कारणेन कृषकाणां बहुमूल्यं सस्यं क्षेत्रेषु क्लेदितं जातम्, येन

स्थानीयजनसङ्ख्यायाः महती हानिः अभवत्। अस्मिन् भ्रमणकाले सः प्रभावितजनैः सह मिलित्वा तेषां समस्याः श्रुत्वा तेषां दुःखानि च सहभागिकृतवान्। सिस्सु-पश्चात् सः याङ्गला-ग्रामं गत्वा आपदाग्रस्तानां जनानां क्षेमं पृष्ठवान्। सः तान्दीग्रामे जनैः सह अपि संवादं कृतवान्। ततः सः तान्दी, ढोलग, शान्शा च मार्गेण गत्वा जोबरङ्गं प्राप्तवान्। सः सेतोः निरीक्षणं कृत्वा स्थानीयजनैः सह मिलितवान्, तेषां समस्याः श्रुत्वा, सर्वेषां सम्भाव्यसहायतायाः आश्वासनं च दत्तवान्। सः सर्वकारेण प्रशासनेन च आग्रहं कृतवान् यत् आपदापीडितानां परिवारानां कृते तत्कालं सर्वं च सम्भवं आश्रयं प्रदातव्यम्। पूर्वविधायकः रविठाकुरः अवदत् यत् पूर्वमुख्यमन्त्री जयरामठाकुरः भाजपासङ्घटनस्य महामन्त्री सिद्धार्थनवीरवरः च केलाङ्गक्षेत्रं गत्वा जनानां समस्यानां विषये ज्ञास्यन्ति। सः दलकार्यकर्तृभिः सह सभाः करिष्यन्ति इति अपि उक्तवान्।

केन्द्रशासितं प्रदेशं लद्दाखं पूर्णराज्यस्य आग्रहं कुर्वन् छात्रविरोधस्य संघर्षे चत्वारः जनाः मृताः, ७२ जनाः घातिताः

हिमसंस्कृतवार्ता:-। केन्द्रशासितं प्रदेशं लद्दाखं पूर्णराज्यस्य आग्रहं कुर्वन् छात्रविरोधः बुधवासरे हिंसकः अभवत् यदा राजधानी लेहनगरे विरोधं कुर्वन्तः छात्रैः सह पुलिसदलस्य संघर्षः अभवत्। विरोधं कुर्वन्तः छात्राः पुलिसं प्रति शिलापातं कृतवन्तः, ततः सीआरपीएफ-वाहनेषु अग्निप्रहारं कृतवन्तः, भाजपा-कार्यालयं अपि अग्निम् अयच्छन्। विरोधं कुर्वन्तः छात्राणां नियन्त्रणार्थं पुलिसदलेन अश्रुवायुगोलानि प्रहारितानि, येन छात्राः अधिकम् आन्दोलिताः, ततः ते शिलाप्रहारस्य आश्रयं कृतवन्तः। पुलिसदलेन यष्टिप्रहारस्य, गोलीकाण्डस्य च आश्रयः कृतः। अस्मिन् संघर्षे चत्वारः जनाः मृताः, ७२ जनाः घातिताः च अभवन्। अयं विरोधः लद्दाखस्य पूर्णराज्यत्वस्य आग्रहस्य, संविधानस्य षष्ठानुसूचौ तस्य समावेशस्य च समर्थने आसीत्। अस्य आग्रहस्य समर्थने प्रसिद्धः पर्यावरणविदः सोमन वाङ्गचुक् विगत १५ दिवसेभ्यः अनशनं कृतवान्। बुधवासरे स्थानीयनिवासिनः सोमनवाङ्गचुकस्य समर्थने लद्दाखनगरे पिहितकरणस्य आह्वानं कृतवन्तः। तदनन्तरं लेह-नगरस्य वीथिषु शतशः जनाः पुलिसैः सह संघर्षं कृतवन्तः, स्थितिः च अधिका गम्भीरा अभवत्। सम्प्रति स्थितिः नियन्त्रणे अस्ति, प्रशासनेन लेह-नगरे अनधिकृतसभाः, प्रदर्शनानि च प्रतिषिद्धानि सन्ति। केन्द्रसर्वकारेण ६ अक्टोबर् दिनाङ्के वार्तायां लद्दाखतः प्रतिनिधिः आमन्त्रितः।

इदानीं सामाजिककार्यकर्ता सोमन वाङ्गचुक् हिंसायाः अनन्तरं स्वस्य उपवासस्य समाप्तिम् अकरोत्। सः हिंसकविरोधानाम् विषये दुःखं प्रकटितवान्, शान्तेः आह्वानं च कृतवान्। सोमन वाङ्गचुक् अवदत्, "लद्दाखस्य कृते एषः दुःखदः दिवसः अस्ति। वयं पञ्चवर्षेभ्यः शान्तिमार्गे गच्छामः। वयं उपवासं कृतवन्तः, लेहतः दिल्लीपर्यन्तं गतवन्तः। अद्य वयं शान्तिसन्देशं विफलं पश्यामः। हिंसा, गोलीकाण्डः, अग्निप्रहारः च अस्ति। अहं लद्दाखस्य युवानां पीढीं प्रति आह्वानं करोमि यत् एतत् मूर्खता निवारणं कुर्वन्तु। वयं उपवासं भङ्ग्य विरोधान् रोधयामः। इदानीं जम्मू-कश्मीरस्य पूर्वमुख्यमन्त्री, पीडीपी-प्रमुखा च महबूबा मुफ्ती एकं चलचित्रं प्रकाशयन् अवदत् यत् भारतसर्वकारस्य कृते २०१९ तः यथार्थतया किं परिवर्तनं जातम् इति निष्ठापूर्वकं गम्भीरतापूर्वकं च आकलनं कर्तुं समयः अस्ति। एतत् चलचित्रं कश्मीर-उपत्यकायाः नास्ति, या सदैव अशान्ति-केन्द्रं मन्यते, अपितु लद्दाख-नगरस्य अस्ति। क्रुद्धाः आन्दोलनकारिणः पुलिसवाहनेषु भाजपाकार्यालये च अग्निप्रहारं कृतवन्तः। महबूबा मुफ्ती इत्यनया उक्तं यत् पूर्वं शान्तिपूर्णं संयमितं च विरोधं कृत्वा प्रसिद्धः लेहः अधुना हिंसकप्रदर्शनानि प्रति गच्छति इति दृश्यते। जनानां धैर्यं समाप्तम् अस्ति। ते अपूर्णप्रतिज्ञाभिः द्रोहं, असुरक्षितं, निराशं च अनुभवन्ति।

शास्त्रप्रयोजनम्

"I AM" God.
The kingdom of heaven
lies in "Your Heart."
तथापि गुरोः सान्निध्येनैव
आत्मनि मनसः
स्थिरीभवनम् मानसिकपक्व
तायाः अभावात् येषां कृते न
शक्यं तेषां कृते मनसः
बहिर्मुखत्वस्य निरासार्थं
शास्त्राध्ययनम्
अत्यावश्यकम्। शास्त्राणि
पाठं पाठं तेषां चर्चितचर्चणं
कारं कारं यदा 'जगद्भ्रमणं
निरर्थकम्' इति ज्ञात्वा मनसः
बहिर्मुखी ऊर्जा प्रशाम्यति तदा
एव तदात्मवस्तु उपलभ्यते।
अत एव रमणमहर्षिः अवदत्-
-All your knowledge is
nothing but "Learned
Ignorance" only.

केवलं ग्रन्थान् पठेयं पाण्डित्यं
चाधिगच्छेयम् इति धिया
शास्त्रग्रन्थान् पठन्तः तदेव
अन्तिमं ध्येयमिति भ्रान्त्या
वादविवादान् कुर्वन्तः
आत्मानम् आध्यात्मिकपुरुषान्
भावयन्तः जनाः कदाचित्
जगति सम्मानादि प्राप्नुयुः
तथापि यथार्थाध्यात्मिकतायाः
ते क्रोशान् दूरं तिष्ठन्तीति
निश्चितम्।
यामिमां पुष्पितां वाचं
प्रवदन्त्यविपश्चितः।
वेदवादरताः पार्थ
नान्यदस्तीतिवादिनः।।
कामात्मानः स्वर्गपरा
जन्मकर्मफलप्रदाम्।
क्रियाविशेषबहुलां
भोगैश्वर्यगतिं प्रति।।
भोगैश्वर्यप्रसक्तानां
तथापहतचेतसाम्।
व्यवसायात्मिका बुद्धिः
समाधौ न विधीयते।।
यस्यामतं तस्य मतं
मतं यस्य न वेद सः।

अतः शास्त्रवाचनस्य
मूलोद्देश्यम् अज्ञात्वा
तेषामत्यधिकं पठनं शब्दजाले
महारण्ये पतनमेव।
तोडकरोपाहः अभिजित्

अतः शास्त्रवाचनस्य
मूलोद्देश्यम् अज्ञात्वा
तेषामत्यधिकं पठनं शब्दजाले
महारण्ये पतनमेव।
तोडकरोपाहः अभिजित्

चन्द्रघण्टायाः ध्यानेन पूजनेन च सांसारिकेभ्यः कष्टेभ्यः भवति मुक्तिः

पिण्डज प्रवरारूढा चण्डकोपास्त्रकैर्युता ।
प्रसादं तनुते महयं चन्द्रघण्टेति विश्रुता ॥
आदिशक्तेः दुर्गायाः तृतीयं स्वरूपं चन्द्रघण्टायाः

वर्तते। नवरात्रमहोत्सवस्य तृतीये दिवसे
चन्द्रघण्टायाः पूजनं भवति। मातुः चन्द्रघण्टायाः
स्वरूपं शांतिदायकं कल्याणकारिण अस्ति। अस्याः
मस्तके घण्टाकृतौ अर्धचन्द्रः विराजते। अनेनैव
देव्याः नाम चन्द्रघण्टा अभवत्। मातुः विग्रहं
स्वर्णसदृशं देदीप्यमानं वर्तते। अस्याः वाहनं सिंहः
अस्ति। चन्द्रघण्टायाः उपासनया वयं सर्वेभ्यः
सांसारिकेभ्यः कष्टेभ्यः विमुच्य परमपदं प्राप्तुं
शक्नुमः। मातुः दशसु हस्तेषु कमल- धनु- शर-
कमंडलु- असि-त्रिशूल-गदादीनि अस्त्राणि सन्ति।
कंठे श्वेतपुष्पाणां हारः शीर्षे च रत्नजडितमुकुटं
सुशोभते। माता निज हस्ताभ्यां साधकेभ्यः दीर्घायोः
आरोग्यस्य सुख-सम्पदायाः च वरं यच्छति। मातुः
स्वरूपोद्भावेन असुराणां विनाशो आरब्धः आसीत्।
अस्याः पूजनात् केवलं बल-बुद्धे विक्रान्तौ शैल
भवति अपितु युक्तिः शक्तिः प्रकृतिश्चापि साधकस्य अनुकूला भवति।
चन्द्रघण्टायाः बीजमन्त्र- ऐं श्रीं शक्तये नमः।

अध्येता इत्यस्य

अद्यतन-वार्ता-संवादः

नन्दिनी- नमो वः। अद्यतने 'अध्येता' इत्यस्य
वार्ता-कार्यक्रमे स्वागतं करोमि। नमस्ते काव्ये।
काव्य- नमस्ते नन्दिनि। प्रथमा वार्ता अतीव
अद्भुता आसीत्, यत् भारतस्य एकमात्रः सक्रियः
ज्वालामुखी, अण्डमाननिकोबारद्वीपसमूहे स्थितः
'ऊषरद्वीपः' इति प्रस्फुटितवान् अभूत्।
नन्दिनी- सत्यमेतत्। अधुना द्वितीया वार्ता।
प्रवर्तननिर्देशालयः आम-आदमी-पक्षस्य
पूर्वमन्त्रिणः सत्येन्द्रस्य विषये विनामीय-अन्वेषणे
सप्तकोटितः

चतुश्चत्वारिंशल्लक्षाधिकानां रूप्यकाणां सम्पत्तिं
संलग्नितवान् अस्ति।

काव्य- अहो, महत्वपूर्णः विषयः अयम्। तृतीया
वार्ता अस्ति यत् राजनाथसिंहः मोरोक्को-देशे
टाटा-समूहस्य प्रथमं वैश्विकं रक्षानिर्माणसंयन्त्रम्
उद्घाटितवान् अस्ति।

नन्दिनी- इदं तु भारतस्य वर्धमानस्य शौर्यस्य
प्रतीकम्। अन्तिमा वार्ता इयम् अस्ति यत्
श्रीनगरतः लद्दाख्-पर्यन्तं केन्द्रीय-आरक्षित-
पुलिस-बलस्य प्रथमा सर्वमहिला-उच्च-स्थलीय-
द्विचक्रिका-यात्रा आरब्धा।

काव्य- आम्, महिलानां सशक्तीकरणस्य एतत्
उत्तमम् उदाहरणम्। अद्यतनी वार्ता इयमेव। श्वः
पुनर्मिलिष्यामः। धन्यवादः। **ईदर-धीरजः**

पति- पत्न्यो मध्ये हासपरिहासम्

शतं स्वर्णकारस्य, एकं लुहारस्य
पतिः पत्न्या सह परिहासम्
इच्छति स्म

पतिः- अहम् एकं शब्दं
वदिष्यामि, भवती तस्य
विलोमशब्दः वदतु। यः शब्दः
भवती वदिष्यति, भवत्यां ते एव
गुणाः भविष्यन्ति।
(पत्नी विचारयति) मम कृते तु
मम पति सम्यक् शब्दानां प्रयोगं
करिष्यति, अतः उत्साहेन
उत्तवती-
पत्नी- आम् आम् वदतु, अहं
सज्जा अस्मि!
पतिः- विदुषी

पत्नी- मूर्खा
पतिः- कुशा
पत्नी- स्थूला
अधुना तु पत्नी बहु क्रुद्धा
अभवत्, परञ्च न प्रदर्शयति स्म!
उत्तवती- मया एकस्य शब्दस्य
पुल्लिङ्गरूपं न ज्ञायते, वक्तुं
शक्नोति वा?
पतिः तु मनसि बहु आनन्दितः
अभवत्, अद्य तु अहं भार्यायाः
बहु परिहासं कृतवान्! किमपि न
उत्तवती! उत्साहेन उत्तवान्-
पतिः- आम्, पृच्छतु, भवती तु
मूर्खा अस्ति
पत्नी (मनसि- अधुना दर्शयामि
अहं, तिष्ठतु)- आम्, अहं मूर्खा
अस्मि, परञ्च यदि भवान् झटिति
न उत्तवान्, तर्हि भवान् अपि
मूर्खः।
पतिः- न न, अहं त्वरितमेव उत्तरं

दास्यामि, चिन्ता मास्तु, अहं तु
विद्वान् अस्मि।
पत्नी- कुडी
पतिः- कूड़ा
पत्नी-
पतिः-
पतिः-
तदेवोच्यते- शतं स्वर्णकारस्य,
एकं लुहारस्य।

जनरल् अनिलचौहानस्य सेवायां विस्तारस्य अनुमोदनं कृतम्

मन्त्रिमण्डलस्य नियुक्तिसमित्या रक्षाप्रमुखस्य जनरल्
अनिलचौहानस्य सेवायां विस्तारस्य अनुमोदनं कृतम्
अस्ति। सः भारतसर्वकारस्य सैन्यकार्यविभागस्य
सचिवरूपेण अपि ३० मे, २०२६ पर्यन्तं, अथवा अग्रे
आदेशपर्यन्तं कार्यं करिष्यति। जनरल् चौहानः
२०२२ तमस्य वर्षस्य सितम्बर-मासस्य २८ दिनाङ्के
सीडीएस-रूपेण नियुक्तः। भारतीयसेनायाः
अनुकरणीयसेवानां कृते सः परमविशिष्टसेवापदकं,
उत्तमयुद्धसेवापदकं, अतिविशिष्टसेवापदकं,
सेनापदकं, विशिष्टसेवापदकं च पुरस्कृतः अस्ति।

"वन्दे संस्कृतमातरम्" "लौकिकन्यायकोशः"

"पदातिन्यायः"

चतुरङ्गक्रीडायां पदातिः सामान्यतः
एकपदम् अग्रे गच्छति परन्तु
आक्रमणकाले सः पदद्वयमपि चलितुं
शक्नोति। एवं दुर्जनेऽपि सामान्यतः
सरलरित्या गच्छति परन्तु अन्यस्य
हान्यै वक्रमार्गमपि स्वीकरोति इति
अस्य भावः। यथा-
ऋजुना पथा चलन्नपि हनने वक्रा गतिं

कलयन्। बुद्धिबलाढ्यं क्रीडन्
पदातिरिव दुर्जने ज्ञेयः।।

{लौकिकन्यायसाहस्रीतः}

-डा. वर्षा प्रकाश टोणगांवकर
पुणे, महाराष्ट्रम्